

A jóléti intézkedések értékelése a másfélfokos cél elérése érdekében

1. Munkaidő csökkentés

A munkaidő csökkentéséhez kötődő intézkedéseket sokszor az klímaváltozás visszaszorításával összefüggésben elemzik. Ez **különböző módokon** valósítható meg: rövidebb munkahét, hatórás munkanap, hosszabb szabadság vagy korábbi nyugdíjkorhatár, valamint **különböző léptékben**: nemzeti, ágazati vagy vállalati szinten. Ez az intézkedés potenciálisan csökkentheti, de akár növelheti is mind a kibocsátást, mind az egyenlőtlenségeket.

Érvek	Ellenérvek
Javíthatja az életminőséget, csökkentheti a stresszt és a kiégést.	Csökkenhet a reáljövedelem és a fizetőképesség a termékek és szolgáltatások terén.
A kibocsátás csökkenhet a kevesebb ingázással, kevesebb termeléssel és fogyasztással, valamint azzal, hogy az emberek több időt töltenek a családjukkal.	A fogyasztás növekedhet azáltal, hogy az emberek többet utaznak és más kibocsátás-intenzív szabadidős tevékenységeket folytatnak.
A munkanélküliség és az egyenlőtlenségek csökkenthetők a munkamegosztással és az elbocsátott munkavállalók felvételével.	Ha csak bizonyos ágazatokban gyakoroljuk, azzal növekedhet az egyenlőtlenség másokkal szemben.

2. Garantált munkahely

A garantált munkahely koncepcióját a fenntartható iparágak előtérbe helyezésének egyik módjaként, valamint a nagy kibocsátású iparágakban történő, alacsony státuszú munkavállalók (akik leginkább szenvednek a környezetszennyezés és az éghajlatváltozás környezeti és egészségügyi költségei miatt) esetleges elbocsátásának csökkentésére alkalmas intézkedésként elemzi a szakirodalom. A garantált munkahely egy olyan nemzeti program, amely munkát kínál mindenkinek, aki dolgozni akar. Ezt mind maga az állam, mind a privátszektornal együttműködve biztosíthatja.

Érvek	Ellenérvek
A környezetvédelmi és éghajlati célokat támogató munkahelyek prioritásként kezelhetők.	Akaratlanul is létrejöhetnek olyan munkahelyek, amiknek nincs se pozitív, se negatív környezeti hatásuk.
A szén-dioxid-kibocsátás csökkentését minden olyan ágazatban elő lehet mozdítani, ahol munkaerő felvétel van folyamatban.	Más, nagy kibocsátású iparágakra és munkahelyekre potenciálisan csekély hatással lehet.
Az egyenlőtlenségek csökkenthetők az alacsony jövedelmű és képzettségű csoportok támogatásával.	Az egyenlőtlenségek nem oldhatók meg a versenyszférához közelítő bérek biztosítása nélkül.

3. Egyetemes alapszolgáltatások

Sok országban egyenlőtlenül oszlanak meg az olyan alapvető szolgáltatások, mint az élelmiszer, a lakhatás és az egészségügyi ellátás. A lakosság egyes rétegei túlköltenek, míg mások nem jutnak hozzá elégséges mértékben ezekhez a javakhoz. Sőt, az egyenlőtlenséget tovább növelheti, ha bizonyos gazdasági tevékenységek korlátozására szigorú környezetvédelmi követelményeket határoznak meg, vagy ha a költségeket beépítik a termékek és szolgáltatások árába. A vizsgált megoldások egyike az ún. egyetemes alapszolgáltatások bevezetése, amik magukban foglalják az emberek hozzáféréseinek biztosítását a közszolgáltatások szélesebb köréhez, amik az állampolgárok alapvető szükségleteit elégítik ki. Annak meghatározása, hogy mi is számít alapszolgáltatásnak, illetve hogy azt mennyire kell támogatni, változó. Leggyakrabban az élelmiszer, a lakhatás, az egészségügyi ellátás, az oktatás, néha pedig a közlekedés és az információ szolgáltatás tartozik ebbe a körbe.

Érvek	Ellenérvek
Kialakíthatja az emberek az alapvető szükségleteinek kielégítéséhez való jogát, ezáltal csökkentve az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőtlenségeit, különösen az éghajlatváltozás és a környezetszennyezés által hátrányosan érintett közösségek esetében.	Lehetséges, hogy nem kezeli az egyenlőtlenségeket, és eltereli a figyelmet a nagy kibocsátású luxusfogyasztásról.
A szolgáltatások racionalizálhatók a kutatásba és fejlesztésbe történő magas szintű befektetések fenntartásával, ezáltal csökkentve az erőforrás-felhasználást.	A fogyasztás növekedhet, ha olyan életszínvonalat határoznak meg, melyek mellett az erőforrások kimerülnek.
Az alapvető szolgáltatások magas szintű környezetvédelmi előírások betartása mellett nyújthatók.	Komplex igényfelmérési rendszerre és infrastruktúrára lehet szükség, ami a szolgáltatásokat a különböző igényeknek megfelelően szegmentálja.

4. Felújítási program a legkevésbé energiahatékony épületek számára

A kibocsátás egyik legnagyobb forrása a lakossági fűtés és hűtés. Sok országban akadályozza a kibocsátás csökkentését a megfizethető lakhatást biztosító épületek alacsony energiahatékonyasága. Számos épületfelújítási program viszont csak azok számára érhető el, akik már rendelkeznek a felújítások elvégzéséhez szükséges anyagiakkal és hozzáértéssel. Más programok (pl.: *Renovation Wave for Europe - Felújítási hullám Európáért*) a legtöbb kibocsátást okozó, legrosszabb állapotú épületek felújítását támogatják. Ez pénzügyi és technikai támogatást jelent, kifejezetten a legproblémásabb épületek és azok lakói számára, különösen az alacsony jövedelmű háztartások támogatását előtérbe helyezve.

Érvek	Ellenérvek
Az alacsony jövedelmű háztartások által lakott épületek felújíthatók, ezáltal csökkenthető a kibocsátás.	A lakások értéke úgy is növekedhet, hogy a legkiszolgáltatóbb lakosokat kiköltöztetik.
Az épületek megmenthetők a pusztulástól, ezáltal csökkentve az új épületek építésének szükségességét is, amik további kibocsátásokhoz és erőforrás-kitermeléshez járulnának hozzá.	Olyan épületek is felújításra kerülhetnek, amiknek a felújítása már nem feltétlenül hatékonyabb, mint egy új, energiahatékonyabb épület építése.
Az energiaszegénység is csökkenthető a felújítás utáni közüzemi és gazdálkodási számlák csökkentésével.	Az egyenlőtlenség és az épületekből származó kibocsátások csökkentése csak minimális eredménnyel jár, mivel azok mechanizmusai más területeken megmaradnak.

5. Ingyenes tömegközlekedés

A közlekedési kibocsátások nagy részét a személygépkocsik teszik ki, ezért a tömegközlekedés népszerűségének és megfizethetőségének előmozdítása a közlekedési kibocsátások csökkentésének egyik központi stratégiája. Sok országban és városban a tömegközlekedés jelentős támogatásban részesül, de vannak példák arra is, hogy nemzeti (Luxemburg), városi (Tallinn) vagy útvonalszinten ingyenes tömegközlekedést vezettek be.

Érvek	Ellenérvek
A közlekedési kibocsátások csökkenthetők, ha a lakosság körében csökken a személygépkocsi-használat.	Nagy költségek merülhetnek fel, amiket az állam más szociális és környezetvédelmi beruházásoktól vonhat el.
Javulhat a levegőminőség és lakosság központúvá válhatnak a városok, ezáltal csökkenhet a szuburbanizáció.	Túlzúfolt tömegközlekedés jöhet létre, ami nem képes biztosítani a mobilitási igényeket kiszolgáló mennyiségét és minőségét.
Javulhat az utak biztonsága, csökkenhet a forgalmi torlódás, az utcák pedig elérhetőbbé válhatnak a tömegközlekedésből jelenleg kiszorulók számára.	Előfordulhat, hogy a tömegközlekedés nem mindenki számára egyformán hozzáférhető, illetve nem egyformán szükséges, ezért olyan helyzetet alakulhat ki, ahol a társadalom egy része aránytalanul magasabb adót fizet a tömegközlekedés használatáért.

6. Jövedelemi plafonok

Az Oxfam nemrégiben közzétett jelentése szerint a lakosság csupán leggazdagabb 10%-a felelős a globális kibocsátás 50%-áért. Ez azt jelenti, hogy a jövedelmeket korlátozó, illetve a vagyon- és ingatlanadókat emelő politikai döntések döntő szerepet játszanak a másfélfokos küszöbérték betartásában. Míg egyes javaslatok abszolút jövedelemkorlátozás mellett érvelnek, mások arányok bevezetését javasolják.

Érvek	Ellenérvek
A legtöbb kibocsátással járó luxusfogyasztás csökkenthető.	Csökkenhet a fenntarthatóságot célzó technológiákba és megoldásokba történő beruházás.
Csökkenhet az egyenlőtlenség és elősegíthető az erőforrások igazságosabb elosztása.	Olyan helyzet alakulhat ki, amiben a vállalatok és magánszemélyek a környezetvédelmi szabályoknak való megfelelést a pénzügyi stabilitás kockázatának tekintik.
A pénzügyi instabilitáshoz hozzájáruló anyagi vagyon koncentrációja csökkenthető.	Növekedhetnek a be nem vallott jövedelmek és a szürkegazdaság, ami szintén nem tartja tiszteletben a környezetvédelmi szabályozásokat.

Hivatkozások

- Infographics from the Intergovernmental Panel on Climate Change Report (IPCC AR6) on the Impacts of Climate Change, <https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/figures>
- Gough, I. (2013). Climate change and public policy futures. In: Taylor-Gooby, Peter, (ed.) New Paradigms in Public Policy. Oxford University Press Inc, Oxford, UK.
- Gough, I. (2022). Two scenarios for sustainable welfare: A framework for an eco-social contract. *Social Policy and Society*, 21(3), 460-472.
- Khan, J., Emilsson, K., Fritz, M., Koch, M., Hildingsson, R., & Johansson, H. (2022). Ecological ceiling and social floor: public support for eco-social policies in Sweden. *Sustainability Science*. doi:10.1007/s11625-022-01221-z
- Koch, M. (2018). Sustainable welfare, degrowth and eco-social policies in Europe. *Social policy in the European Union: state of play*, 35-50.
- Pasi, G., & Misuraca, G. (2020). Welfare 2.0: future scenarios of social protection systems in the digital age. *Policy Design and Practice*, 3(2), 163-176.

